

PTUJSKI PERUTNINAR

informacije

Številka 9 – avgust 1990

»Če delavec po svoji krivdi ne izkoristi možnosti obveščanja in zaradi neobveščnosti s svojim delom in ravnanjem povzroči podjetju in sodelavcem škodo, stori s tem kršitev delovne obveznosti.« (164. člen statuta družbenega podjetja Perutnine Ptuj).

165. člen pa glasi: »V podjetju se opravlja obveščanje tudi z lastnim časopisom Ptujski perutninar in Informacijami ter drugimi zvrstmi obveščanja.«

POSLOVNA TAJNOST

Ko govorimo o tajnosti, marsikdo takoj pomisli na neko skrivanje, prikrivanje, da delavci ne bi vedeli resnice. Pa ni tako. Poslovna tajnost pomeni varovanje podatkov, ki bi lahko koristili konkurenčnim proizvajalcem, bodisi v proizvodnji, na tržišču ali na katerem koli drugem področju dejavnosti. Pa ne samo konkurenčnim proizvajalcem. Taki podatki so koristni tudi vsem tistim, ki se želijo z njimi okoristiti ali na tak ali na drugačen način škodovati podjetju, včasih pa posameznikom.

V času tako imenovane dogovorne ekonomije smo temu področju namenjali malo pozornosti. Tudi odgovornost je bila največkrat le beseda na papirju. Poslovne in druge odločitve so formalno sprejemali samoupravni organi in bili za odločitve tudi odgovorni. Ker pa so odločitve sprejemali na predloge strokovnih in vodilnih delavcev, za te dejanske niso mogli biti odgovorni. Ni torej čudno, da so v samoupravljanju nekateri iskali le pravice, na dolžnosti in odgovornosti pa pozabili.

Nujno je torej bilo izpostaviti individualno odgovornost. To je bilo storjeno z novo zakonodajo, ki je bistveno spremenila in še spreminja razmerja vodenja, odločanja in odgovornosti, pri čemer je individualna odgovornost močno poudarjena. Sleherni delavec je odgovoren in dolžan naloženo delo vestno in kvalitetno opraviti, direktorji in delavci s posobnimi pooblastili pa so odgovorni za pravilne poslovne odločitve, za kvalitetno vodenje in poslovanje podjetja. Odgovorni so za razvoj podjetja, zato jim zakon daje tudi dokaj široka pooblastila.

V sedanjih spremenjenih pogojih gospodarjenja je tudi konkurenčnost vedno bolj v ospredju. Konkurenčni boj je neusmiljen. Obdržali se bodo najuspešnejši. Za uspeh pa je poleg dobrega dela

potrebno dobro vodenje proizvodne in gospodarske politike v podjetju in seveda veliko znanja. Vse to pa ne da ustreznega uspeha, če dovolimo, da naše dosežke izkoristi konkurenca in drugi, zato ker ne vemo varovati poslovne tajnosti ali smo preveč malomarni do tega področja.

Kaj vse zajema poslovna tajnost, boste vprašali. Leksikon Cankarjeve založbe iz leta 1988 jo takole opisuje: »Poslovna tajnost, podatek o dejavnosti ali položaju gospodarske organizacije, ki je znan in sme biti znan po zakonu ali po volji nosilca le določeni krogu oseb; te osebe morajo varovati podatek kot zaupen; o njegovem sporočanju drugim osebam odloča upravičenec. Poslovna tajnost je zavarovana v konkurenčnem, civilnem, kazenskem in delovnem pravu.« Iz te razlage je razvidno, kako pomembno je varovanje poslovne tajnosti. Tega se v gospodarsko razvitem svetu krepko zavedajo in gorje mu, kdor bi tako skrivnost razkril nepoklicanemu. Mnoge firme so propadle zato, ker niso pred konkurenco dovolj zavarovale svojih poslovnih in proizvodnih podatkov.

V našem podjetju pa se nekateri obnašajo, kot da se varovanje poslovne tajnosti nas ne tiče. Posamezniki (in to ne ravno proizvodni delavci) kar tekmujejo, kateri bo v javnosti povedal več ter tako dokazal kako pomemben je in kako vse ve o firmi. Tudi drugi delavci ne zaostajajo, saj je pomembno »odkriti kar največ napak« v proizvodnji, pri poslovanju, investicijah in pri posameznikih, da bo lažje vse vprek kritizirati.

Pa ne, da bi svoje ugotovitve iznesli in obravnavali na sestanku ali zboru delavcev, saj so velikokrat za »novost« slišali od drugih in niti ne vedo, če je vest resnična ali ne. Ker pa se želijo postaviti,

so zato toliko bolj glasni med prijatelji in znanci, v avtobusu, ob pivu in še kje. Ob tem pa niti slučajno ne razmišljajo, da so prisotni tudi nepoklicani in da govorijo tudi o takih stvareh, ki jih lahko konkurenca ali kdo drugi izkoristi v svoj prid.

S tem nikakor ne želim, da bi sestavek razumeli kot grožnjo, da ne bi smeli razmišljati in govoriti o napakah in težavah, katerih v nobeni veliki proizvodnji ne manjka, v živi še zlasti ne. Nasprotno. Veliko več bi morali obravnavati spodrsaljaje in skupno iskati najustreznejše rešitve. Vendar se je o takih zadevah potrebno pogovarjati v podjetju ali na drugih pristojnih mestih. Vsekakor je potrebno ločiti, o čem se smemo pogovarjati na cesti in o katerih zadevah in podatkih se smemo pogovarjati le v firmi, ker predstavljajo poslovno tajnost. Statut našega podjetja jo opredeljuje v šestih členih.

POSLOVNA TAJNOST

167. člen

Kot poslovna tajnost se štejejo:

- listine in podatki, ki so s predpisi določeni za poslovno tajnost,
- listine in podatki drugih podjetij, ki so posredovani v podjetje kot poslovna tajnost,
- listine, zaupni podatki, ki so po samoupravnih splošnih aktih podjetja določeni za poslovno tajnost,
- izhodišča dolgoročnega razvoja podjetja,
- pogodbe.

168. člen

Za poslovno tajnost se štejejo:

- plan proizvodnje,
- listine in podatki o novih raziskovanjih in proizvodih, ki še niso zavarovani s patentom ali avtorizirani,
- tehnološki proizvodni procesi,
- ozko grlo proizvodnje,
- načrti, tehnološka dokumentacija,
- osvajanje nove proizvodnje.

169. člen

Za marketinško ali finančno poslovno tajnost se štejejo listine in podatki, o sledečih sredstvih in postopkih:

- o trgovinskih in drugih pogodbah,
- o trgovinskih in drugih pogodbah z inozemstvom s podatki in listinami o možnostih plasiranja proizvodov na tujih tržiščih,
  - o strukturi cen lastnih proizvodov, kalkulacij, internih cenah proizvodov, o deseženih cenah na tržiščih, nabavnih, prodajnih in plačilnih pogojih,
- o licenčnih in kooperacijskih pogodbah,
- o stanju zalog,
- o stanju zadolženosti,
- podatki o finančnem planu in njegovem izvrševanju oziroma realizaciji,
- podatki o razpoložljivih denarnih in deviznih sredstvih,
- knjigovodstveno stanje materialno-finačnega poslovanja.

170. člen

Kot poslovna tajnost s splošnega področja se štejejo listine in podatki, ki se nanašajo na:

- plan razvoja podjetja,
- plan varovanja podjetja,
- podatki o poslovnem sodelovanju z inozemstvom in osebnimi stiki s tujimi podjetji.

171. člen

Za tajnost splošne ljudske obrambe se štejejo podatki in listine:

- ki se nanašajo na obrambne in samozaščitne priprave podjetja ter ukrepe splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki jih pristojni organ določi kot tajne,
- ki se nanašajo na poslovne odnose med podjetjem in oboroženimi silami in so označene kot vojaška skrivnost.

172. člen

Podatke in dokumente, ki se štejejo za poslovno tajnost ali tajnost splošne ljudske obrambe, morajo varovati vsi delavci ne glede na to, kako so zvedeli za te podatke ali listine.

Varovanje tajnosti je obvezno za delavce tudi potem, ko jim preneha delovno razmerje v podjetju.

Krvodajalci!

Kot smo vas obvestili v julijski številki Perutninarja, imamo krvodajalsko akcijo v torek 4. septembra.

Pričakujemo številno udeležbo, vendar prosim, da tisti, ki se boste odločili za sodelovanje, to sporočite, zaradi usklajevanja aktivnosti.

Telefon 772-511 interna 213.

Lojze Cajnko

Povečanje participacije v zdravstvenem varstvu

Zadnje mesece je povzročilo precej negotovanja povišanje lastne udeležbe za zdravstvene storitve. Zato tokrat povzemamo Informativni bilten Republiškega sekretariata za zdravstveno in socialno varstvo, ki obravnava to problematiko.

Seznamamo vas z razlago za povečanje lastnega prispevka in z novimi cenami za pogostejše storitve.

Povzetek biltena številka 23 in 25.

Slovenski izvršni svet je v četrtek 12. julija sprejel sklep o zvišanju participacije za zdravstveno varstvo (kot imenujemo prispevke uporabnikov k ceni zdravstvenih storitev in pripomočkov ter zdravil na recept). Strokovna podlaga za tokratno povečanje participacije v zdravstvu so argumenti strokovne skupine, ki jo je Zdravstveni svet Izvršnega sveta Republike Slovenije (zdravstveni svet kot najvišje strokovno telo v zdravstvu Slovenije) izmed svojih članov pooblastil, da pripravijo te predloge.

Tokrat ne moremo govoriti o odstotku povečane participacije; zneski se namreč ne zvišujejo linerarno, marveč diferencirano, to pa pomeni, da so za nekatere postavke ne le višji, ampak tudi večji kot so bili doslej. Najboj se povečuje participacija za prvi zdravniški obisk na bolnikovem domu (od 21,10 na 100,00 dinarjev), za specialistične preglede (od 16,80 na 100,00 dinarjev), za prevoz z reševalnim avtomobilom (od 14,40 na 60,00 dinar-

jev), za nekatere ortopedske pripomočke in dela zobozdravstvenega varstva. Doplačila za posamezne diagnostične in terapevtske postopke pa se uvajajo na novo.

Posebej je treba poudariti, da se ob zdaj povečani participaciji za zdravstvo v ničemer ne spreminja seznam skupin zavarovancev, ki so participacije oproščeni. Te skupine zavarovancev tudi odslej ne plačujejo participacije.

Povod za zvišano participacijo je kajpak veliko pomanjkanje sredstev za zdravstveno varstvo. Za to pomanjkanje, ki znaša približno 12% vseh sredstev, na katere je zdravstvo računalo v tem letu, so poleg deleža, ki je pri razbremenjevanju gospodarstva padel na zdravstvo, še drugi vzroki. Med njimi je prenos lanskih ostankov primanjkljajev zdravstva v letošnje leto in ekonomska kriza, kot se reflektira v zdravstvu samem, ki čuti na nekaterih področjih večje potrebe bolnikov.

Prispevki uporabnikov pri ceni zdravstvenih storitev, pripomočkov ter zdravil na recept (participacija) – v dinarjih:

	Doslej	Po sklepu IS 12.7.1990
* Prvi kurativni pregled v enotah osnovne zdravstvene dejavnosti, tudi v zobozdravstvu ¹	8,60	20,00
* Ponovni pregled pri zdravniku v osnovni zdravstveni dejavnosti, vendar za največ 3 preglede, ki sledijo prvemu	4,30	10,00
* Prvi obisk pri specialistu, tudi pri zobozdravniku	16,80	100,00
* Ponovni obisk pri specialistu, vendar največ za 3 obiske po prvem	6,10	50,00
* Prvi obisk pri zdravniku ² in zobozdravniku v nočnem času med 22. in 6. uro	9,90	50,00
* Obisk zdravnika na domu	21,10	100,00
* Obisk zdravnika na domu med 22. in 6. uro	42,10	200,00
* Zdravila in sanitetni material s pozitivne liste	5,70	20,00
* Mehanična kontracepcijska sredstva	24,50	150,00
* Umetna prekinitvev nosečnosti	43,80	150,00
* Reševalni prevoz – nujni	14,40	60,00
* Reševalni prevoz – nenujni	***	150,00
* Reševalni prevoz – lokalni		80,00
* Invalidski voziček	123,10	300,00
* Električni simulator	173,30	400,00
* Očala	21,10	150,00
* Slep, slabovidni (60% slepote)	9,90 ⁴	50,00
* Kontaktna stekla	78,70	300,00
* Očesna proteza	13,30	50,00
* Oskrbni dan v bolnišnici ⁵	12,50	50,00
* Oskrbni dan v zdravilišču ⁵		50% hotelskega dela cene oskrb. dne
* Medicinske storitve v bolnišnici	41,70	100,00
* in zdravilišču – (plača ob začetku ne glede na vzrok in trajanje zdravljanja)	–	100,00
* Mala medicinska storitev	–	5,00

1 Doslej: brez zobozdravnika

2 Doslej: »pri zobozdravniku«

*** Doslej: 80% polne cene, vendar največ 62,30 din po prevozu

4 Doslej: z najmanj 90% oziroma 60% izgubo vida

5 Doslej: »v bolnišnici ali zdravilišču pri neprekinjeni oskrbi za največ 15 dni.

Pojasnila k zvišani participaciji za zdravstveno varstvo

Sklep slovenskega Izvršnega sveta o plačevanju participacije za zdravstveno varstvo je bil objavljen 27. julija 1990 v Uradnem listu Republike Slovenije številka 29 in velja od sobote 4. avgusta dalje.

Gre za zvišanje zmeskov in nekatera dopolnila, nikakor pa (še ne) za širitev kroga uporabnikov, ki plačujejo participacijo. Toda kot vedno doslej se tudi ob zdajšnjem zvišanju participacije pojavlja nešteto vprašanj, na katera zdravstveni delavci potrebujejo pojasnila, zavarovanci pa jih tudi želijo poznati. Zato objavljamo v pričujočem biltenu ta pojasnila oziroma navodila ali odgovore na vprašanja, ki so se v zvezi z zdajšnjim zvišanjem participacije pojavila doslej. Pripravil jih je Republiški sekretariat za zdravstveno in socialno varstvo, ki želi dati odgovore tudi na vsa vprašanja, ki se bodo v zvezi s participacijo postavljala po objavi teh pojasnil. Zato prosimo, da zdravstvene delovne organizacije in drugi zainteresirani posredujejo vsa odprta vprašanja območnim enotam Republiške uprave za zdravstveno varstvo. Odgovore bomo posredovali v naslednjih številkah Biltena od septembra dalje.

POJASNILA K ZVIŠANI PARTICIPACIJI

1

* Krog zavezancev plačila participacije se (še) ne spreminja.

2

* Participacija za pregled pred letovanjem se plača za pregled pred letovanjem, pri katerem od prejšnjega pregleda še ni minilo leto dni.

3

* Definicija »**prvi in ponovni pregled**« se ne spreminja (drugi odstavek 45. člena Samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva (Uradni list SRS, št. 47/87 str. 2945).

4

* **Reševalni prevozi:** participacijo se zaračunava za vsak prevoz. Še vedno velja, da gre za **nujni** prevoz le tedaj, ko je ogroženo življenje oziroma bi se z drugačnim prevozom (zaradi prevoza!) utegnilo zdravstveno stanje toliko poslabšati, da bi lahko ogrozilo življenje. **Lokalni prevoz:** zaračuna se »pavšalni« znesek za vsak prevoz na razdalji do vključno **šest kilometrov v obe smeri** (predvsem mestne vožnje); tako odpade dosežanje izračunavanje zneska na podlagi števila prevoženih kilometrov.

5

* **Oskrbni dan v bolnišnici:** participacija se plačuje za vse oskrbne dneve v bolnišnici.

6

* **Zdravilišče:** kadar gre za neposredno nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja (premestitev), plača uporabnik enako participacijo kot v bolnišnici ne glede na trajanje zdravljenja (50,00 dinarjev za oskrbni dan).

7

* **Medicinske storitve v bolnišnici in zdravilišču:** participacija (100,00 dinarjev) vključuje laboratorijske storitve, zato se za hospitalizirane bolnike ne zaračunava posebna participacija za odvzem oziroma analize.

8

* **RTG slikanje:** za hospitalizirane bolnike se zaračunava ob prvem slikanju za štiri posnetke, ne glede na število slikanj in trajanje hospitalizacije.

9

* **Laboratorij** (glej tudi točko 7 pojasnil): participacijo plača uporabnik samo, kadar je v laboratoriju prisoten, ne pa tudi v primerih, ko je poslan laboratoriju v analizo samo material.

10

* **Mala medicinska storitev:** pri plačilu participacije pride v poštev samo v ambulantah (tudi specialističnih), kadar pride uporabnik samo zaradi recepta, potrdila, nakaznice, napatnice in ne potrebuje pregleda.

11

* **Funkcionalno testiranje** (obremenitveni testi): participacija se zaračunava ob vsakem testiranju.

12

* **Zobozdravstvo:** uporabnik plača 50 odstotkov od vrednosti standardne kovine; če kovino prispeva sam, se mu strošek ustrezno poračuna.

13

* **Za nadstandardne storitve** ali materiale plača uporabnik poleg participacije tudi razliko do polne cene.

14

* V specialističnih ambulantah se **hkrati** s participacijo za pregled pri specialistu obračuna tudi participacija za laboratorij in RTG (10,00 dinarjev + 40,00 dinarjev).

15

* Zaračunavanje novih participacij velja od sobote 4. avgusta 1990, ne glede na to, kdaj se je začelo (ponovni obiski, protetika, ortopedski pripomočki in drugo).